

ВПЛИВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Бринзело Дмитро,

*здобувач третього науково-освітнього рівня вищої освіти
Дніпровського державного університету внутрішніх справ*

*Науковий керівник: **Хамініч Світлана,***

доктор економічних наук, професор

Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Судова експертиза відіграє ключову роль у сучасному суспільстві, надаючи об'єктивні та науково обґрунтовані дані, які допомагають суддям та присяжним приймати справедливі рішення. Щоб цей процес був ефективним і точним – необхідно високий рівень інтелектуального потенціалу з боку експертів. Інтелектуальний потенціал впливає на ефективність судової експертизи на таких засадах як кваліфікація та знання експертів, критичне мислення та аналіз, адаптація до нових технологій та методів, етика та об'єктивність, комунікаційні навички, міждисциплінарний підхід, постійна самоосвіта та розвиток, робота в команді та лідерство, вплив на правосуддя та громадську довіру, інновації та впровадження нових технологій, роль міжнародного співробітництва, розвиток soft skills.

Одним із найбільш значущих аспектів інтелектуального потенціалу є рівень кваліфікації та знань експертів, які проводять судову експертизу. Експерти, які мають глибокі знання у своїй галузі, здатні правильно інтерпретувати дані, враховувати контекст і пропонувати точні висновки. Наприклад, у криміналістиці експерт повинен мати великі знання з біології, хімії, фізики та інших наук, щоб правильно аналізувати докази, такі як ДНК, відбитки пальців або хімічні речовини.

Інтелектуальний потенціал експерта також проявляється у його здатності критично мислити та аналізувати інформацію. Судові експертизи часто включають складні та суперечливі дані, які потребують уважного розгляду. Здатність експерта ставити правильні питання, ставити під сумнів власні висновки та враховувати альтернативні пояснення – це ключові елементи, які сприяють точності та надійності експертних висновків.

Сучасна судова експертиза тісно пов'язана з використанням нових технологій та наукових досягнень. Експерт, що має високий рівень інтелектуального потенціалу, здатний швидко адаптуватися до змін, освоювати нові методики та інструменти. Це дозволяє проводити більш точні та сучасні дослідження, що безпосередньо впливає на якість

судових експертиз [1]. Наприклад, використання методів комп'ютерної томографії чи спектрального аналізу потребує як знань, а й уміння застосовувати їх у практиці.

Високий інтелектуальний потенціал також пов'язаний з розумінням етичних принципів і об'єктивності. Експерт має бути незалежним, уникати упередженості та базувати свої висновки виключно на фактах, що вимагає не лише знань та навичок, а й високого рівня інтелектуальної чесності та моральних якостей.

Інтелектуальний потенціал експерта проявляється у його здатності доступно пояснювати складні наукові концепції. Судді, адвокати та присяжні, не володіючи спеціалізованими знаннями, повинні мати можливість зрозуміти та оцінити подані докази. Добре сформульований експертний висновок та впевнений виступ у суді сприяють прийняттю правильних рішень.

У сучасному світі експертизи часто вимагають інтеграції знань із різних галузей науки та техніки. Експерт, який має широкий кругозір і здатність працювати на стику різних дисциплін, значно збільшує цінність судової експертизи. Наприклад, розгляд справи, пов'язаної з кіберзлочинністю, може вимагати від експерта знань у галузі інформатики, кримінології, права і навіть психології. Здатність комбінувати дані з різних дисциплін допомагає більш повно та всебічно аналізувати ситуацію, що підвищує об'єктивність висновків.

Судові експерти мають бути на передовій лінії наукових досягнень та інновацій. Це вимагає постійної самоосвіти та прагнення до професійного зростання. Інтелектуальний потенціал включає не тільки накопичені знання, а й здатність до їх оновлення, вивчення нових технологій і методик. В епоху стрімкого наукового прогресу експерти, які не прагнуть розвитку, ризикують втратити актуальність і знизити якість експертиз. Постійне навчання та участь у професійних конференціях, семінарах та тренінгах допомагають експертам зберігати високий рівень компетентності.

Ефективна судова експертиза нерідко є результатом командної роботи, де кожен учасник робить свій внесок у загальний результат. Інтелектуальний потенціал експерта включає здатність працювати в команді, координувати дії з іншими фахівцями і, при необхідності, брати на себе лідерську роль. Лідерство та вміння організувати команду експертів сприяють більш злагодженій та продуктивній роботі, особливо у складних та багатоскладних справах, де потрібна участь кількох експертів з різних областей.

Інтелектуальний потенціал експерта також впливає на громадське сприйняття правосуддя. Коли експерти демонструють високий рівень компетентності та об'єктивності, то це підвищує довіру суспільства до

судової системи загалом. Помилки або некваліфіковані висновки можуть підірвати довіру до судових інституцій та спричинити суспільний резонанс. Отже, інтелектуальний потенціал експертів не тільки впливає на конкретні справи, а й має ширше значення для підтримання законності та справедливості у суспільстві.

Інтелектуальний потенціал експертів безпосередньо пов'язаний з їхньою здатністю до інновацій та використання нових технологій у судовій експертизі. У сучасних умовах технології відіграють все більш значущу роль, і ті експерти, які здатні швидко освоїти та ефективно використати інноваційні інструменти, значно підвищують якість своєї роботи [2]. Наприклад, використання штучного інтелекту для аналізу даних, 3D-моделювання для реконструкції злочинів чи передових методів ДНК-аналізу вимагають від експерта не лише знань, а й готовності до впровадження нових підходів у свою практику.

Використання нових технологій також допомагає мінімізувати людський фактор і зменшує ризик помилок. Точність та швидкість аналізу даних значно зростають, що дозволяє надавати більш достовірні результати у стислий термін.

В умовах глобалізації судова експертиза все частіше потребує міжнародного співробітництва. Експерти, які мають високий інтелектуальний потенціал, повинні бути готові до взаємодії з колегами з інших країн, обміну досвідом та знаннями, а також до участі у міжнародних проєктах. Це передбачає як знання іноземних мов, а й різних правових систем, національних і культурних особливостей та наукових підходів.

Міжнародне співробітництво сприяє поширенню передового досвіду та стандартизації судових процедур на глобальному рівні. Експерти, які беруть участь у міжнародних ініціативах, мають можливість постійно оновлювати свої знання та знати останні світові тенденції. У свою чергу, це позитивно позначається на їхньому професійному рівні і якості експертиз, які вони проводять.

Крім технічних і наукових знань, інтелектуальний потенціал включає розвиток так званих *soft skills*, або гнучких навичок, які також відіграють важливу роль в ефективності судової експертизи. Серед таких навичок можна виділити емоційний інтелект, здатність до співпраці, стресостійкість та вміння приймати рішення у складних ситуаціях. Судова експертиза – це сфера, де експерти часто потребують роботи під тиском, вміння взаємодіяти з різними учасниками судового процесу і залишатися об'єктивними, незважаючи на емоційні виклики. Гнучкі навички сприяють кращому розумінню потреб сторін, покращенню комунікації та, як наслідок, підвищенню довіри до результатів експертизи. Ці навички також дозволяють експерту краще

справлятися з професійними викликами і адаптуватися до умов роботи, що змінюються.

Таким чином, інтелектуальний потенціал експерта грає критично важливу роль ефективності судової експертизи. Високий рівень знань, критичне мислення, адаптивність до нових методів, етика та комунікаційні навички – все це елементи, що визначають якість та надійність експертиз. Підвищення рівня освіти та професійної підготовки експертів, а також підтримка їхнього постійного розвитку є необхідними умовами для забезпечення справедливого правосуддя.

Вплив інтелектуального потенціалу на ефективність судової експертизи не можна недооцінювати. Це багатоганне поняття включає як технічні знання і наукові навички, так і гнучкі навички, здатність до інновацій і міжнародного співробітництва. Тільки завдяки високому інтелектуальному потенціалу експерти здатні забезпечувати об'єктивність, точність та надійність судових експертиз, що є запорукою справедливості та правопорядку у суспільстві.

Підтримка та розвиток інтелектуального потенціалу експертів, а також впровадження передових технологій та підходів – це пріоритетні завдання для правової системи, яка прагне досконалості та захисту інтересів громадян. Зрештою, інтелектуальний потенціал експертів не лише покращує якість судової експертизи, а й зміцнює довіру суспільства до системи правосуддя, що є основою демократичної держави та здорового громадянського суспільства.

Література:

1. Бринзело Д.О. Формування інтелектуального потенціалу в системі національного господарства. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін: Збірник наукових праць VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 26 жовтня 2023 р. Полтава, 2023.* – С. 119–121.

2. Хамініч С.Ю. Інноваційні методи управління в соціально-орієнтованій системі підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управ-ління. 2023. № 2 (39).* URL: <http://www.easterneuropeebm.in.ua/index.php/vipusk-39-2023>